

Професор дн Ованес Г. Мекенян от университет „Проф. д-р Асен Златаров“ в Бургас спечели голямата награда за наука „Питагор“ за 2012 година

Д. Л. Цалев

*Катедра „Аналитична химия“, Факултет по химия и фармация, Софийски университет „Св. Кл. Охридски“,
бул. „Дж. Баучер“ 1, 1164 София
Факс: 02-9625438, ел. поща: tsalev@chem.uni-sofia.bg*

Постиженията на българските учени за периода 2009–2011 г. бяха оценени от Министерството на образованието, младежта и науката (МОМН) със седем високи награди при тазгодишното присъждане на наградите „Питагор“ за 2012 г. Номинациите за различните категории награди бяха направени от БАН, университетите и други научни организации и частни структури.

Инициативата за ежегодни награди на МОМН, тогава Министерство на образованието и науката, стартира през 2003 г. и през изминалите години се утвърди като престижно отличие за особен принос за развитието на научните изследвания в България. От 2008 г. наградата носи името на древногръцкия математик и философ Питагор (<http://www.pitagor.bg>). Вж. още за наградените през 2009, 2010 и 2011 г.: Д. Л. Цалев, Химия и индустрия, 80 (1–2), (2009) 17, <http://www.pitagor.bg/page.php?c=4&d=42>, пак там 81 (1), (2010) 11, <http://www.pitagor.bg/page.php?c=4&d=27>, пак там 82 (1–2), (2011) 22.

Авторитетно жури с председател (днес покойният) акад. Стефан Додунев оцени номинираните в 7 категории: голяма награда за млад учен, голяма награда за успешен ръководител на международни проекти, 4 награди за утвърден учен в областите на природните науки и математиката, обществените и хуманитарните науки, техническите науки и биомедицинските науки, както и награда за научен колектив с внедрени разработки в бизнеса.

Както и през предишните три години, годишната церемония за връчване на наградите се състоя при отлична организация в тържествена обстановка в столичния хотел „Шерагон“ от 19 часа на 26 юни 2012 г. На тържеството присъстваха: проф. дн Сергей Игнатов, министър на образованието, младежта и науката и домакин на церемонията, председателят на Комисията по образованието, науката и въпросите на младежта и спорта в Народното събрание г-н Огнян Стоичков, председателят на БАН акад. Стефан Додунев и главният научен секретар на БАН проф. дн Стефан Хаджитодоров, акад. Никола Съботинов, ректорите проф. дн

Иван Илчев (СУ „Св. Кл. Охридски“), проф. д-р Камен Веселинов (Технически университет), доц. д-р Борис Стефанов (Химико-технологичен и металургичен университет), проф. дн Ваньо Митев (Медицинска академия), известни учени, министри, политици, бизнесмени, журналисти и др. официални гости. Водещ на програмата беше журналиста и телевизионен водещ Николай Кънчев, а абсолвенти от Националната музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“ изпълниха музикални произведения.

Победителите получиха парични награди в размер на 10000 или 5000 лв. и почетни знаци, а двамата носители на голямата награда – уникална статуетка, изработена от известния български скулптор чл.-кор. Вежди Рашидов. Останалите наградени получиха авторска пластика, графичен и художествен дизайн на холографски знак на статуетката „Питагор“, създаден от чл.-кор. В. Рашидов и учени от Централната лаборатория за оптичен запис и обработка на информацията към БАН. Като домакин на събитието министър Игнатов връчи голямата награда за успешен ръководител на международни проекти – статуетка „Питагор“ и чек за 10000 лв. на проф. дн Ованес Г. Мекенян от Лабораторията по математична химия в университета „Проф. д-р Асен Златаров“ в Бургас.

Ованес Гаро Мекенян завършва висшето си образование по химия (органична химия) през 1972 г. във Висшия химико-технологичен институт (ВХТИ) в Бургас (сега университет „Проф. д-р Асен Златаров“). Последователно е химик (1975 г.), асистент (1975–1984 г.), доцент (1986 г.) и професор по физикохимия (1992 година) във ВХТИ, Бургас. През 1980 г. защитава дисертация за научната степен „кандидат на химическите науки“ (сега образователна и научна сте-

пен „доктор“, а от 1991 г. е „доктор на химическите науки“. Бил е ръководител на катедра „Физикохимия“ (1996–2000 г.), зам.-декан на Факултета по химична технология (1989–1991 г.), ръководител на Лабораторията по математична химия и химична информатика към университет „Проф. д-р Асен Златаров“ (ЛМХ, от 1989 г., вж. сайта <http://oasis-lmc.org>). Специализирал е в Университета на Уисконсин, САЩ (старши научен сътрудник, 1991–1994 г.).

Проф. дн Ованес Мекенян е учен с международна известност и признание в областта на математическата химия и химична информатика. Той е публикувал над 200 труда в престижни международни научни списания и 2 книги, върху които са забелязани над 2300 цитата.

Лабораторията по математична химия е създадена през 1987 г. и се е утвърдила като една от най-добрите в света в областта на молекулното моделиране и специализиран софтуер. Днес ЛМХ обединява усилията на над 35 химици, биохимици, физици, математици, статистици и програмисти за прогнозиране на токсични и биологични свойства на химични съединения. ЛМХ участва в няколко интегрирани проекта на ЕС и провежда компютърна рискова оценка за големи химически корпорации като 3M, AstraZeneca, BASF, DowChemical, DuPont, ExxonMobil, Givaudan, L'Oréal, Procter&Gamble, Unilever и др., както и за държавни агенции по опазване на околната среда в Австралия, Германия, Дания, Канада, САЩ, Япония и др. През последните години е изграден хармонизиран инструментариум за компютърна оценка на риска от химични съединения за Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (OECD) в Париж и за Европейската химическа агенция (ECHA) в Хелзинки. Софтуерният продукт може да се прилага за оценка на риска при милиони химични съединения, вкл. за широко битово потребление, лекарства, пасти за зъби, парфюмерия, мебели, дрехи, прахове за пране и др. по отношение на опасни свойства като токсичност, канцерогенност, предизвикване на алергии и др.

Високото качество на научните изследвания и разработки на проф. дн О. Мекенян през последните три десетилетия се потвърждава от авторитетните международни издания, където са публикувани научните трудове на лабораторията, както и от тяхната висока цитируемост: 122 документа, 2123 цитирания и $h = 25$ в базата данни на Scopus (www.scopus.com). Консултира големи индустриални компании и държавни агенции в САЩ, Канада и Европа. Бил е пленарен лектор на Пета, Шеста и Десета международна конференция по QSAR в опазването на околната среда съответно в Дълут (САЩ), Испра (Италия) и Отава (Канада). Той е бил председа-

тел на Организационния комитет на Девета международна конференция QSAR при опазването на околната среда в Бургас през 2000 г. Проф. дн Ованес Мекенян е удостоен със званието „Почетен гражданин на град Бургас“ през 2010 г.

Вж. още: <http://oasis-lmc.org>, http://www.btu.bg/bg/PhotoGalery/Oasis_Mekenyan/Oasis.htm, <http://burgas.dir.bg/news.php?id=10942133>, http://bolgari.net/pdf_ovanes_mekenian_izkarvat_se_pari_ot_nauka_v_bylgariia_dokazali_sme_go-el-1426.html.

Допълнителна информация за конкурса и наградите „Питагор“, за номинираните и наградените учени може да се намери на сайтовете: www.pitagor.bg, http://www.minedu.government.bg/news-home/2012/12-06-26_nagrada-pitagor.html, <http://scholar.google.co.uk>, www.scopus.com и др. Снимки могат да се изтеглят от фотогалерията на <http://pitagor.bg>.

Professor Ovanes G. Mekenyan, DSc,
affiliated at Professor Dr. Asen Zlatarov
University of Burgas won the grand prize for
science ‘Pitagoras’2012’

D. L. Tsalev

*Chair of Analytical Chemistry, Faculty of Chemistry and Pharmacy,
St. Kliment Ohridski University of Sofia,
1 J. Bourchier Blvd., 1164 Sofia, Bulgaria
Fax: +359-2-9625438, e-mail: tsalev@chem.uni-sofia.bg*

Information on Pitagoras’2012 prize for science for the period 2009–2011 in the field of chemistry awarded by the Bulgarian Ministry of Education, Youth and Science on 26 June 2012 in Sofia is presented. Brief biographical data of the winner, Professor Ovanes G. Mekenyan, DSc, affiliated at Professor Dr. Asen Zlatarov University of Burgas, Bulgaria, are given. Professor O. G. Mekenyan is Head of the Laboratory of Mathematical Chemistry (<http://oasis-lmc.org>). Research interests and activities of Prof. Mekenyan are in the fields of theoretical chemistry, quantum chemistry, chemical reactivity, molecular electronic structure, molecular modelling, mathematical chemistry, information theory, statistics and regression analysis, chemical application of graph theory (molecular topology), design of chemistry-oriented software, quantitative structure-activity relationship, molecular and spectral similarity, etc. This laboratory has established a world-wide cooperation with leading companies and agencies in the field of industrial production, pharmaceuticals and cosmetics, environmental protection and risk control.

Further information on Pitagoras prizes and awardees in previous years (2009–2012) can be found on the web site <http://www.pitagor.bg>.